

Vénusz jegyében

Roma

A peristylumban állt a hó. Egy állat nyomai vezettek rajta keresztül, majd eltűntek a sarokban. A férfi, aki magát Száműzöttnek mondta, felnézett az égre, amely most fehéren és tompán világított.

Olyan csönd ült a kerten, amilyen csak a holtak hónapjában tud lenni itt, északon, ahol már érezni a barbárok szagát.

Az állat, akármilyen volt az, a tetőn át ment ki a házból, a fórum szerint Ianus égtája felé.

Tudta, mit fog találni, látta, mielőtt kilépett, és belemélyedt a lába a frissen hullott hóba. A madártollak véres csomóban heverték bal kéz felé. Fent fekete pont lebegett az égen, szinte mozdulatlanul.

A szeme fölé emelte a tenyerét, hogy a fehér égen jobban lássa a fekete sast.

A kapu nyitva volt.

Csak az istenek világa örök, császár – gondolta keserűen. A jeleket nem lehet megváltoztatni, mert a párkák eldöntötték már mindent, mielőtt még könyörögnék az istenekhez. De még ha meg is tehetnék: az istenek nem ismerik az időt, ezért számukra a ma, a tegnap és a holnap megkülönböztethetetlen, a mai császár pedig –

Leszúrta a botot a tollcsomó mellé.

Várt. Várt a jelre.

A város élt a hó alatt. A fürdő körül a későbbi virágok zöld nyilai törték át a földet, a főúton a kerekék verték fel a sárral kevert hólét, Marcus Tullius Magnus vendéglőjének falai ontották a meleget, és a réseken kiszivárgott a frissen sült kenyér és a fűszeres mártásban pácolt hús illata, de a falnak támasztott üres, hősapkás amfórák hosszú sora jelezte, hogy tél vége felé járunk már.

A Száműzött villája a hegy derekáról nézett le a városra. Április havától szeptember haváig vakító fehéren, mozdulatlanul állt a kék ég alatt a napfényben a ház. Abban a fényben más volt minden. Csak amikor megvolt a szüret és sütni kezdték a gesztenyét, akkor távozott a fény, majd jött a szél és a hó. Akik itt születtek, azoknak mindig könnyebb volt Ianus hava, meg a holtaké, mintha hidegebb lenne a vérük attól, hogy itt jöttek a világra. Sok volt köztük a kék szemű, mint Ulpia Ruca, és a fia, aki tíz hónapra született.

Azok, akik messziről jöttek, vagy egyenesen Rómából, mint a Száműzött, a házaikba zárkóztak, amikor megérkezett a hó, és csak akkor jöttek elő, amikor Flóra léptei nyomán virágba borult a Száműzött villájának kertjében ki tudja ki által ültetett mandulafák sora, amelyeket a Száműzött igen nagy becsben tartott, és a szél mintha a tenger szagát hozta volna a városba délről, egy messze, messze lévő kikötő, Ostia felől.

Az öregek meg-megálltak március idusán, szimatolták ezt a nedves szelet, beletartották az arcukat, és azt mondogatták, érzik, márpedig ők érzik a tenger szagát.

A Száműzött ilyenkor nem nagyon válaszolt, vagy ha igen, elütötte a választ a költő egy-két sorával. *Friss tavaszon, ha lecsordul a hó szürkén a hegyekből, És a lapály a meleg zephyrek csókjára fölenged, Akkor a földbe-merült eke súlya nyögesse meg ökröd* – mormolta, ám az öregek nem hallották, vagy nem akarták hallani. Tudták, nem látják már Itáliát. Legalább érezni akarták a tenger illatát. A különös csak az volt, hogy az itt születettek is érezték, és leírták pontosan: sós, nedves szél, amelytől felpezsdül a vér, mondták, de nem adtak más nevet ennek a szélnek, egyszerűen déli szélnek mondták, ritkán áprilisi szélnek.

Szomjasak voltak a hírekre, főleg az év első hónapjában, pedig várni kellett még a hírt hozó utazókra.

És a barbárokra is. Négy nyár óta várták őket, Saturnus haváig vártak minden évben, de a barbárok nem jöttek.

Caius Victorinus Maestus a lépcsőn állt a fáklyával. A szentély falán remegett a fény, feljebb, lejjebb táncolt az állatjegyek képein, ahogy reszketett a keze. Messze, hátul, a helyiség végén mintha életre kelt volna a bikaölő szobra. Vérszagot érzett, majd a méz ízét érezte a nyelvén. Ahányszor belépett, emlékezett.

A szentély mindig nyitva volt. A Száműzött villájától fehér kőlapokkal kirakott út vezetett a kapuig, amelynek két oldalán lefelé és felfelé fordított fáklya jelezte, hogy hová lép be, aki belép.

Maga az épület távolabb volt, ott, ahol a hegy nekiindul az égnek. Caius emlékezett a szentély helyén az egykori barlangra és a természetes kőmederre a bejárat előtt. Egy kiálló sziklacsúcs védte a barlang száját, olyan volt, mint egy frígiai süveg. Aztán elhordták a nagyobb köveket, és a barlang bejárata elé, ahol a kőmeder volt, felépült a szentély, és kikotorták a hozzá vezető utat, amelyet a Száműzött ciprussal ültetett be. Az öreg Sylvester Lucius Maximus csóválta a fejét, hogy nem fog az megmaradni, kifagy az egész, de ő azzal a makacssággal, amellyel bejelentette, hogy a távoli Pannóniát választotta száműzése helyszínéül, amire egykori társai megdöbbenéssel vagy gúnnnyal válaszoltak, ragaszkodott a ciprusokhoz.

Talán maga az isten járt közben, de a hegynek ez volt az egyetlen olyan védett zuga, amelyben alig egy-két hétig fagyott, és a fák kibírták.

Tíz év alatt megnőttek valamelyest, ám korántsem annyira, mint amekkorára nőttek volna Itáliában. Annál jobban ragaszkodott hozzájuk. Tükreimnek hívta őket, és akárhányszor elindult valahová, szerét ejtette, hogy a fason keresztül ereszkedjen le a városba, a szentélytől induló kanyargós úton.

Egykor a Száműzött apja tartotta oda a fáklyát Caius arcához, és ő nyitott szemmel, rezzenéstelenül belebámult a lángba, majd a Száműzött apjának szemébe, amely a fáklyák fényében feketének látszott, egészen előrenyújtotta a nyakát a fejét borító csuklya alól, mint a kígyók, de Victorinus állt rezzenetlen arccal előtte, hogy nehogy felemelje valamelyiket félelmében, elképzelte, hogy két oldalról szorítják a karját, mint gyerekkorában a császárné szolgálói, akik körbe-körbe hajszolták a palotában, mire elfogták a szép gyermeket, hogy az úrnő elé vigyék, akinek hosszú, hideg ujjai fel-alá jártak a testén, mint a kígyó nyelve, míg ráunt, és akkor kidobták.

A Száműzött apja vette meg az egyik szolgától.

– Gemini vagy, fiú? Mercurius hónapjában születted?

Caius nem válaszolt, ahogy a szolgálkkal és a császárnéval sem beszélt, legfeljebb a szökőkút medencéjében a halakkal vagy a kis kutyával, amelyekkel egy rövid ideig megosz-

totta az ágyát abban a kis kamrában, amit kijelölt neki az egyik szolga, aki szép gyermeknek nevezte, és apróra végigtapogatta a testét, mint egy állatét, mielőtt a császárnéhoz vitte először. A kutya aztán eltűnt. Nem tudta, mikor született. Azt sem tudta, a rabszolgánők közül melyik az anyja, és azt sem, ki az apja. Mintha mindig abban a kamrában lakott volna, ahonnan néha kivitték a szolgálók, termék hosszú során át, fogva a két karját, majd az úrnő elé állították.

– Nem tudod, mikor születted, de felismerem rajtad az ikrek és Mercurius jegyeit, gyermek. Meg kellett találnom Mercuriust még ma, mert a többi már megvan.

A férfi, akiről akkor még semmit nem tudott, csak hogy megvette az úrnőtől, kézen vitte hazáig, majd bevezette a gyermekek közé.

Az egyikük egy olyan falkép alatt ült, amely mérleget tartó ifjút ábrázolt. Az arca harmonikus volt és szép, mint egy lányé. Megismerte sorban a többi csillagjegyet is a képeken. Még sohasem látta az égen éjszaka őket, és hogy léteznek, azt is csak onnan tudta, hogy az úrnő egyik lakosztályában is ott voltak a falon.

– A képeket nézed, kisfiú? – kérdezte az úrnő, és magához húzta, aztán elmondta sorban, hogy melyik micsoda. Mézillatú volt a beszéde, és szomorú a szeme.

– Ne félj, Mercurius gyermeke – mondta neki dallamos, lágy hangon a mérleget tartó ifjú képe alatt ülő fiú, amikor belépett, és belemarkolt maga mellett az ezüstpálca. A szeme olyan volt, mint az ujjai közt leomló szőlőfürt szemei: sárgászöld.

– Vegyél szőlőt, Mercurius gyermeke. Vagy mandulát. – A másik keze két ujjával a másik talba nyúlt, és a napban megcsillant a méz az ujjai közé fogott mandulaszemen.

A kacagása szétgurult a padlón. A prandiumra értek oda.

Caius körülnézett. A többi fiú is szép volt. Akkor megértette, hogy így válogatták őket össze. És azt is, hogy egyedül ő rabszolga közülük, mert nem volt más, aki Mercurius védelme alatt, az Ikrek jegyében született.

Mégis egyedül ő kísérte el a Száműzöttet ide, északra, akkor már Caius Victorinus Maestusként. A tizenkettedik évében fogadták örökbe, hat évvel azután, hogy a férfi után belépett a gyermekek közé abba a terembe.

A többiek, a kör, ahogy a Száműzött apja hívta őket, eltűntek, elhagyták a házat sorban, amint a Száműzött szerencséje megfordult.

– Kígyóban és mostohatestvérben ne bízz, Caius Victorinus Maestus – mondta neki a Száműzött, aki attól a naptól viselte ezt a nevet, amikor elhagyták Rómát, és elindultak Pannóniába.

– A madarak a mi időnk végét jelzik, mert barbárok jönnek északról, és mi eléjük megyünk a határig. Nem a császár birodalmának határáig. Hanem Róma határáig. Mondják, messze északon fél évig nem kel fel a nap.

Az egykori kisfiúból középtermetű, arányos férfi lett, a madarak papja, aki a többiekkel ellentétben nem adta el a jeleket.

– Nem volnék méltó rá, ha hazudnék róla. A madarak az istenek akarata szerint röpködnek, és a császár – a Száműzött elhallgatott.

Hosszú és egyhangú volt az út Pannóniáig, de amint meglátták Sopianae-t, a Száműzött arca megenyhült.

– Ott fent. Ahol a mandulafák állnak.

A hegy sötétkéken magasodott a város felett. Nem látszottak a fák. Lehetetlen volt, hogy a Száműzött innen megmondja, mandulafák-e azok ott, vagy másfélék.

Mandulafák voltak. Oda építtette a villát, és amikor meggyújtotta a mécsest az oltáron, megállt, mint amikor a madarakat figyelte, mintha átlátna az időn, át az égen, látná egyenesen az isteneket vagy a jövőt.

– Nem itt halok meg. Visszatérek Rómába. De a fiam itt hal majd meg.

Caius Victorinus Maestus nyelt, hogy ne beszéljen és ne kérdezzen feleslegesen. A Száműzöttnek nem volt fia. Hacsak nem történt meg a dolog még előtte, Rómában. Akkor ott lehet egy fattya. De Iulia gyermek nélkül halt meg. Gyenge volt, és fehér, mint a jázmin virága. Apró és sovány, mint egy kisfiú. És a Száműzött ide asszony nélkül érkezett.

A sas hosszú percekig lebegett, fekete pont a fehér égben a fehér hó felett. A Száműzött mereven nézte, a pillája sem rebbent. Már nem várta a jelet. Látta előre, mintha az idő megint tréfát űzne vele, mint annyiszor az életben, gyerekkora óta, azóta, amióta Caius Victorinus Maestust az apja bevezette közéjük, és teljessé vált a kör.

Aznap fordult elő először, hogy tudta, mi történik majd. Látta az apját, amint kézen vezet a fiút, látta a fiú göndör, mézszínű fürtjeit, az összeszorított száját, látta, ahogy felsandít az apjára, és latolgatja, elszeleljen-e. Amikor beléptek, egy pillanatra nem tudta, az álmod látja-e még, amit álomnak hitt, vagy felébredt már.

Az apja ránézett, amikor beléptek. Szinte belökte közéjük az új fiút. A Száműzött tudta, hogy egyedül ez marad majd mellette. De nem tudta, miért.

Akkor támadt kedve kacagni. Kacagni, ahogy később kacagtak a nagy futás előtt, amikor a homlokát tejjel törölték, és az az avas, meleg tejszag elkísérte, ahogy futott, nem tudott szabadulni tőle sehogy sem, vízzel mosta aztán, de a szag beette magát a hajába, a bőrébe, talán még a szempilláiba is.

Forgott tőle a gyomra. Ha visszagondolt Rómára, valamiért ez jutott mindig az eszébe, a Lupercalia ünnepe, ahol a többi fiúval együtt futott, először gyöngének érezte magát, aztán úgy, szégyenszemre nem bírja tovább, de akkor vinni kezdték a lábai, mintha a bokájára ígézte volna valaki a szárnyas sarut, talán Caius Victorinus Maestus könyörgött Merkúrhoz, talán Vénusz istennő tekintett rá. Akkor megértette, hogy van, akit soha nem hagyunk el az istenek, akkor sem, ha ő elhagyja az isteneket, és minderre nincs magyarázat, vagy ha van, akkor a magyarázat olyan mélyen van az idő rétegei alatt a nemzetsége történetében, ahol már nem érhető el.

Az apja azon az estén, a lakomán megkérdezte, mit tanult ma.

Megmondta neki.

Az apja összevonta a szemöldökét.

– Az istenek jóindulata nem tart örökké, és az isteni származás sem tesz istenné – mondta.

– Tudni fogom, ha megvonja tőlem a jóindulatát ő, aki annyi alakban tisztelhető – felelt magában, de szótlán maradt, és lehajtotta a fejét.

Amikor vállalta a száműzetést, nem jutott eszébe, hogy elhagyták volna az istenek. Úgy tűnt, Rómát hagyják el, mert mocskos és hamis, és a maga istenei helyett új istennek áldoz, a Krisztus istennek.

A sas lebukott, de nem úgy, mint amikor zsákmányra csap. Inkább, mintha meglőtték volna. Darabos, nyomorult volt az esése.

A nyáron megjönnek a barbárok – mondta hangosan a Száműzött, és látta, amint a lehelete felhőként széteszlik a levegőben. Hideg volt.

A fiú – jutott az eszébe, és belesajdult a szíve. Ulpia Ruca fia, aki a városi pletykák szerint tíz hónapra született. A fiam, aki kilenc hónapra született, mint minden normális fiú – gondolta, és hogy Ulpia Ruca teste milyen más volt, mint Iuliáé. Hajlékony és erős, bronzszínű és mézes, borízú és keserű, mint a füst. Iulia mellett nem lehetett férfi. Iulia mellett római sem lehetett. A kelta asszonytól lett férfi is, római is, mert Vénusz útjai kiszámíthatatlanok.

De a fiút jobb volt megvédeni a császár messze érő kezétől. Jobb, ha a világ előtt a kék szemű gyermek nem az övé. ■ ■ ■

Péntek Orsolya író, festőművész. Kötetei: *Az őszön egy rőtbarna komondor borongol keresztül* (vers, 2002, Fekete Zongora), *Az Andalúz lányai* (regény, 2014, Kalligram), *Dorka könyve* (regény, 2017, Kalligram), *Hóésés Rómában* (regény, 2020, Kalligram).